

Исследованы подходы к определению сущности кризиса, понятия финансового кризиса. Рассмотрено понятия банковских кризисов, которые являются неотъемлемой чертой рыночной экономики, и причины их происхождения. Отмечено, что в банковской системе кризис может возникнуть по двум причинам: резкое снижение стоимости активов и рост проблемной задолженности. Рассмотрены разные подходы к классификации банковских кризисов. Сделан вывод относительно того, что общепринятого определения банковского кризиса нет, но существует большое количество ее характеристик. Кризис может проявляться как в условиях сложной ситуации в экономике, так и в период ее гармоничного развития.

Ключевые слова: рыночная экономика, кризис, финансовый кризис, банковский кризис, банковская система, финансовый рынок, банковская система, проблемная задолженность.

Buryak O.P. Essence, Value and Classification of Bank Crises

Some approaches to defining the essence of crisis and the concept of financial crisis are studied. The concepts of bank crises, which appear to be an integral feature of market economy and the reasons of their origin, are examined. It is marked that in the banking system a crisis can arise out of two reasons: through the fall-off of assets cost and through the growth of bad debt. Various approaches to bank crises classification are considered. The conclusion is made concerning generally accepted bank crisis definition seems not to exist, but there is a number of its characteristics. The crisis may occur either in the difficult economic situation or during the period of its harmonious development.

Keyword: market economy, crisis, financial crisis, bank crisis, banking system, financial market, banking system, bad debt.

УДК 330.[322+341]:504

Ст. наук. спієроб. Ф.А. Важинський,

канд. екон. наук – Інституту регіональних досліджень НАН України;
директор П.П. Гаврилко, канд. екон. наук; доц. М.Ю. Лалакуліч, канд. екон. наук – Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського НТЕУ

СТРАТЕГІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Для забезпечення інвестиційної активності сільських територій розроблено відповідну стратегію, мета якої полягає в підвищенні рівня життя та соціального захисту населення сільських територій на основі інвестиційної активності та раціонального використання економічного потенціалу. Наведено заходи щодо підвищення ефективності управління процесами інвестування розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій та взаємодії органів місцевої виконавчої влади і місцевого самоврядування на основі надання повноваження з координації спільних дій щодо управління адміністрацій відповідних рівнів, яка узгоджує свої дії з постійною комісією з питань підприємництва, промисловості, інвестицій, а також посилення співробітництва з відповідними представництвами іноземних держав в Україні, міжнародними фінансовими організаціями, банками, інвестиційними фондами, страховими компаніями щодо інформування їх про інвестиційні пропозиції своєї місцевості. Визначено механізм залучення іноземних інвестицій у розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій, який забезпечить створення привабливого інвестиційного клімату.

Ключові слова: сільські території, інвестиційна активність, іноземні інвестиції, стратегія, соціально-економічний потенціал, інформаційна інфраструктура, інвестиційний імідж.

Постановка проблеми. Проблеми агропродовольчого комплексу села, сільського населення в Україні перебувають сьогодні в центрі уваги суспіль-

ства. Нинішні умови потребують дієвих механізмів створення сприятливих умов для комплексного розвитку сільських територій, високоєфективного конкурентоспроможного аграрного сектору, вирішення соціальних проблем села, гарантування продовольчої безпеки країни.

Вирішення зазначених проблем пов'язано, насамперед, із розробленням системи формування та ефективного розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку економічного потенціалу аграрного сектору розглянуто у працях таких науковців, як: Г.О. Андрусенко, М.М. Ільчук, М.В. Калінчик, П.М. Макаренко, В.В. Попович, П.Т. Саблук, В.Д. Савченко, Р.А. Славюк, І.Н. Топіха, І.І. Червен та ін.

Питання функціонування сільських територій досліджено у роботах Е.М. Лібанової, М.Й. Маліка, Є.М. Мішеніна, О.І. Павлова, В.К. Прокопишак, Л.Т. Шевчук та інших. Однак переважна більшість економічних та організаційних проблем залишається відкритою і потребує подальшого дослідження.

Метою цієї роботи є дослідження основних напрямів інвестиційної активності розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна активність є найвагомим чинником економічного зростання, покращення добробуту населення. В аграрній сфері вона є засобом гарантування продовольчої безпеки сільських територій, гарантом розвитку їх сфер та екологічного захисту довкілля.

Вибір найбільш оптимального механізму для залучення інвестицій потрібно проводити з урахуванням пріоритетів, що визначаються потребами окремих сільських територій, та інтересів стратегічних інвесторів (рис. 1).

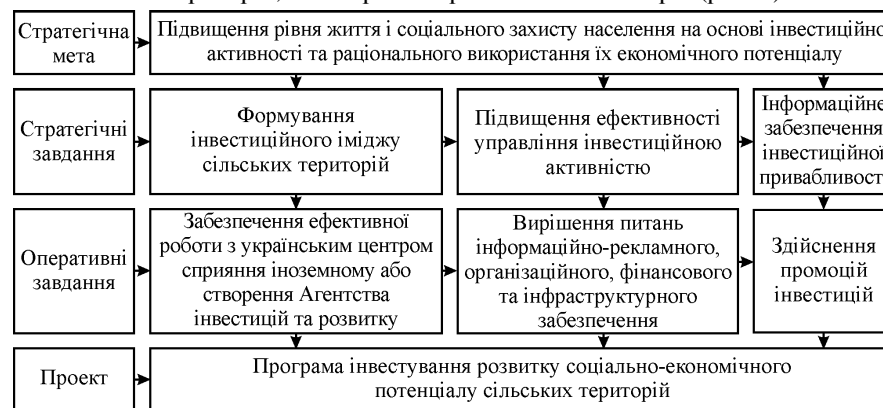


Рис. 1. Вибір оптимальних механізмів залучення інвестицій у розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій України

Для забезпечення інвестиційної активності розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій України розроблено відповідну стратегію (рис. 2), мета якої полягає у підвищенні рівня життя та соціального захисту населення на основі інвестиційної активності та раціонального використання економічного потенціалу територій.



Рис. 2. Стратегія інвестиційної активності розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій України

З метою підвищення ефективності управління процесами інвестування розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій та взаємодії органів місцевої виконавчої влади і місцевого самоврядування необхідно надати повноваження з координації спільних дій управлінню економіки адміністрацій відповідних рівнів, яке узгоджує свої дії з постійною комісією з питань підприємництва, промисловості, інвестицій та зовнішньоекономічних зв'язків.

Це забезпечить цільову розробку інвестиційних проектів, захист цільового використання землі, запровадження конкурсного відбору інвестора, вирішення проблеми відсутності інфраструктури, скорочення терміну реалізації інвестиційного проекту, покращення інвестиційного іміджу сільських територій [2]. Для цього необхідно вжити таких заходів:

- забезпечити роботи інформаційно-консультаційних пунктів та підготовку фахівців із питань розробки спільних з іноземними інвесторами інвестиційних проектів в аграрному секторі економіки;
- організацію та проведення робочих нарад, семінарів, круглих столів, конференцій, форумів із питань залучення іноземного інвестування у регіон;
- формування пропозицій з нормативних документів, які мають запровадити особливий режим інвестування в зонах підвищеної інвестиційної привабливості;
- проведення заходів щодо пошуку потенційних інвесторів для розвитку пріоритетних напрямів залучення інвестицій, формування бази даних міжнародних інвестиційних фондів.

Один із важливих напрямів сприяння залученню інвестицій в аграрний сектор економіки – це співробітництво місцевих органів влади з Українським центром сприяння іноземному інвестуванню. Географія потенційних інвесторів, з якими співпрацює зазначений центр, охоплює представників близького (Польща, Румунія, Угорщина, Італія, Іспанія, Туреччина) та далекого зарубіжжя (США, Канада, Японія, Китай, Індія).

Основним завданням центру є інформаційна та організаційна підготовка інвестиційних проектів іноземних інвесторів за принципом "єдиного вікна", досудове вирішення спорів між іноземними інвесторами та органами державної влади. Завдання центру полягають у практичній реалізації державної інвестиційної політики України, виконанні завдань державних органів виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності.

Важливим аспектом діяльності центру є налагодження тісної співпраці з місцевими органами виконавчої влади, знання специфіки окремих регіонів України з метою надання іноземному інвестору найбільш повної інформації стосовно економічної ситуації в них, особливостей інвестування у той чи інший

регіон, спрощення роботи з місцевими органами виконавчої влади. Налагодження співпраці з центром дасть змогу: представляти матеріали про інвестиційні можливості сільських територій на веб-сайті центру (<http://www.investukraine.org/>); висвітлювати інформацію про проведення міжнародних інвестиційних форумів, круглих столів, презентацій; поширювати інформацію про регіони України у друкованих виданнях через центр.

Перевагами Українського центру сприяння іноземному інвестуванню є не тільки міжнародне визнання та дотримання принципу "єдиного вікна", що істотно полегшує доступ іноземних інвесторів до участі у проектах, але й регулярна участь у двосторонніх міжнародних інвестиційних форумах і круглих столах, здійснення презентацій інвестиційних можливостей регіонів України безпосередньо за кордоном, функція досудового врегулювання спорів між іноземними інвесторами та органами державної влади.

Ще одним способом підвищення ефективності управління інвестиційною активністю сільських територій є створення в кожному регіоні Агентства інвестицій і розвитку сільських територій, завдання якого полягає в залучення інвестицій як в аграрний сектор, так і розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій [1]. Таке агентство сьогодні вкрай необхідне, оскільки це допоможе вітчизняним товаровиробникам заповнити відсутність знань і досвіду в частині співробітництва з великими інвестиційними банками, а також консолідувати зусилля багатьох компаній для залучення ширших інвестицій.

Крім цього, підвищення ефективності управління інвестиційною активністю також можливе через посилення співробітництва органів місцевого самоврядування з відповідними представництвами іноземних держав в Україні, міжнародними фінансовими організаціями, банками, інвестиційними фондами, страховими компаніями щодо інформування їх про інвестиційні пропозиції своєї місцевості. Тобто додаткові інвестиції можна отримати через вітчизняні та міжнародні гранти: Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України; участь у Всеукраїнському конкурсі проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, Програма малих грантів при Світовому банку (<http://www.worldbank.org.ua>), Центр міжнародного приватного підприємництва (<http://www.cipe.ru>), Проект програми ТАСІС "Послуги з підтримки малого та середнього підприємництва у пріоритетних регіонах" (<http://www.sme.ukraine-inform.org.ua>).

Однією з передумов стабільного економічного розвитку сільської території будь-якого регіону є формування та підтримка сприятливого інвестиційного іміджу для потенційних інвесторів. За оцінками як внутрішніх, так й іноземних економічних суб'єктів, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим. Серед причин, що обумовлюють зазначений фактор, відзначають нестабільність українського законодавства, нерозвиненість ринкової інфраструктури, зокрема фондового ринку, сильний податковий тиск, бюрократизм і корупцію в місцевих і центральних органах влади.

Для формування інвестиційного іміджу сільських територій та активізації цього напрямку діяльності передбачено вирішення питань інформаційно-рекламного, організаційного та фінансового забезпечення [1]. Однією з важливих

складових процесу залучення інвестицій є створення сприятливого інвестиційного іміджу сільських територій в засобах масової інформації.

При цьому головну роль у формуванні іміджу відіграє інформація про інвестиційну привабливість, перелік інвестиційних пропозицій як власне територій, так і їх підприємств та організацій, обласних, районних і місцевих бюджетів у мережі Інтернет, підтримка та просування інвестиційного сайту кожної сільської території, створення та розповсюдження фільму про її інвестиційний потенціал.

Для виконання цих планів необхідно:

- допомагати налагодженню тісної співпраці Українського центру сприяння іноземного інвестування та Агентства інвестицій та розвитку з органами виконавчої влади й місцевого самоврядування кожного регіону;
- розробити положення в кожній місцевості щодо врегулювання спорів між інвесторами та органами виконавчої влади;
- брати участь у національних та міжнародних виставках, форумах, конференціях, семінарах і презентаціях інвестиційних пропозицій регіонів України та інформаційно-рекламних матеріалів, що їх популяризують;
- залучати представників районних адміністрацій та сільських голів щодо формування пропозицій під час розробки нормативно-правових актів щодо забезпечення спрощеної процедури видачі документів дозвоільно-погоджувального характеру, пільгового оподаткування, надання певних гарантій інвесторам, визначення зон підвищеної інвестиційної привабливості тощо;
- розмішувати і регулярно оновлювати інформацію щодо інвестиційної привабливості сільських територій, наявних інвестиційних проектів на WEB-сторінках сільських територій України.

На міжнародному ринку інвестиційних капіталів одним із найефективніших засобів конкурентної боротьби за інвестиції є надання інфраструктурних послуг, що забезпечують інвесторам зниження витрат та реалізацію конкретних інвестиційних проектів. Щоб залучити іноземних інвесторів у розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій, доцільно створити дієвий механізм залучення іноземного капіталу (рис. 3), який забезпечить створення привабливого інвестиційного клімату.



Рис. 3. Механізм залучення іноземних інвестицій у розвиток соціально-економічного потенціалу сільських територій

Залучення іноземних інвестицій має низку позитивних наслідків, зокрема: поліпшення та урівноваження платіжного балансу, використання сучасних технологій та ноу-хау, забезпечення структурної перебудови вітчизняної економіки,

підвищення рівня зайнятості та кваліфікації робочої сили, створення стратегічних альянсів між українськими та іноземними підприємствами, прискорення темпів структурної перебудови економіки та впровадження ринкових реформ, стимулювання розвитку експортного потенціалу, зниження рівня імпортозалежності, збільшення обсягів капітальних вкладень та скорочення строків їх нагромадження, підвищення рівня комплексного використання сировинних ресурсів.

Але також необхідно враховувати наявність негативних наслідків іноземного інвестування: загроза впливу капіталу внаслідок вивозу прибутку, витіснення з ринку національних виробників і постачальників, надмірна експлуатація місцевих сировинних ресурсів, уразливість економіки до впливу зовнішніх факторів, збільшення залежності країни від іноземного капіталу, підвищення рівня конкуренції на ринку.

Одним із шляхів заохочення іноземних інвесторів та формування міжнародних економічних відносин є створення спільних підприємств, які здатні позитивно впливати не тільки на масштаби і темпи ринкової трансформації національних економік приймаючих країн, а й відповідної сільської території, розвиваючи умови і фактори їх (її) міжнародної конкурентоспроможності [4].

Висновки. Кінцевим результатом досліджуваної стратегії є: значне поліпшення інвестиційного клімату регіону; створення привабливого інвестиційного іміджу; залучення технічної допомоги через міжнародні організації та їх програми співробітництва; покращення інформованості потенційних інвесторів про можливості вкладання інвестицій; підвищення рівня освіченості розробників бізнес-планів щодо вимог оформлення інвестиційних проектів; впровадження нових технологій виробництва, використання ноу-хау на підприємствах; збільшення дохідної частини районного бюджету; зростання кількості робочих місць.

Література

1. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посібн. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.] / А.П. Дука. – К. : Каравела, 2008. – 432 с.
2. Саблук П.Т. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська та ін.; за ред. М.І. Кісіль, М.Ю. Коденської. – К. : Вид-во Н.Н.Ц. ІАЕ, 2005. – 478 с.
3. Інвестування в аграрній сфері / за ред. А.В. Чупіса. – Суми : Вид-во "Довкілля", 2002. – 244 с.
4. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / Н.С. Краснокутська. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2005. – 352 с.
5. Приймачук Т.Ю. Проблемні аспекти соціально-економічного розвитку сільських територій регіону / Т. Приймачук, Т.А. Штанько. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.confcontact.com/20111019/2-prijmachuk.html>.

Важинский Ф.А., Гаврилко П.П., Лалакулич М.Ю. Стратегия инвестиционной активности развития социально-экономического потенциала сельских территорий

Для обеспечения инвестиционной активности сельских территорий разработана соответствующая стратегия, цель которой заключается в повышении уровня жизни и социальной защиты населения сельских территорий на основе инвестиционной активности и рационального использования экономического потенциала. Приведены мероприятия по повышению эффективности управления процессами инвестирования развития социально-экономического потенциала сельских территорий и взаимодействия ор-

ганов местной исполнительной власти и местного самоуправления на основе предоставления полномочия по координации совместных действий по управлению администраций соответствующих уровней, которая согласовывает свои действия с постоянной комиссией по вопросам предпринимательства, промышленности, инвестиций, а также усиление сотрудничества с соответствующими представительскими иностранными государствами в Украине, международными финансовыми организациями, банками, инвестиционными фондами, страховыми компаниями по информированию их об инвестиционных предложениях своей местности. Определен механизм привлечения иностранных инвестиций в развитие социально-экономического потенциала сельских территорий, который обеспечит создание привлекательного инвестиционного климата.

Ключевые слова: сельские территории, инвестиционная активность, иностранные инвестиции, стратегия, социально-экономический потенциал, информационная инфраструктура, инвестиционный имидж.

Vazhynskyy F.A., Havrylko P.P., Lalakulych M.Y. The Strategy of Investment Activity of the Development of Social and Economic Potential of Rural Areas

For ensuring investment activity in rural areas a strategy, which is aimed at improving the standard of living and social protection of rural areas on the basis of investment activities and rational use of economic potential is developed. The measures are suggested concerning improving the management efficiency of the investment process development of social and economic potential of rural areas and cooperation of local authorities and local governments from granting authority to coordinating joint actions for management of administrations appropriate levels, which coordinates its actions with the Standing Committee on entrepreneurship, industry, investment, and strengthening of cooperation with relevant representatives of foreign states in Ukraine, international financial institutions, banks, investment funds, insurance companies in order to inform them about the investment proposals of its location. The mechanism for attracting foreign investment in the development of socio-economic potential of rural areas, which will provide an attractive investment climate, is defined.

Key words: rural areas, investment activity, foreign investment, strategy, social and economic potential, information infrastructure, investment image.

УДК 005/95

Ст. вискл. Р.О. Винничук;

студ. Я.Ю. Дмитришин – НУ "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Обґрунтовано важливість розвитку персоналу в умовах жорсткої конкуренції і становлення економіки знань. Проаналізовано особливості розвитку персоналу організації, а також доведено необхідність стратегічного спрямування розвитку персоналу, зокрема: сформовано основні стратегічні цілі розвитку персоналу, охарактеризовано основні складові планування стратегії розвитку персоналу, схематично зображено процес формування цієї стратегії, визначено основні пріоритети і способи цього процесу, а також адаптовано портфельну концепцію до розвитку працівників.

Ключові слова: розвиток персоналу, стратегія, компетенції, економіка знань.

Постановка проблеми. У сучасних умовах значної конкуренції на ринку і посиленні інтеграційних процесів на перший план виходить необхідність пошуку нових методів та способів ефективної діяльності організації та визначення основних факторів, які впливають на неї. З-поміж інших, особливу увагу потрібно звернути на інтелектуальний капітал, що в умовах формування еконо-

міки знань може стати потужним інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємств. Особливу увагу варто приділяти кваліфікаційному та компетентісному рівню працівників, що, своєю чергою, виводить питання розвитку персоналу на перший план. Розвиток персоналу має бути поступовим і дозованим, враховувати здібності й інтереси тих, на кого спрямовані ці заходи, передбачати чіткі цілі, завдання, принципи, методи і відбуватися за сприятливих умов для неформальних та комфортних відносин. Система заходів з розвитку персоналу повинна забезпечувати розвиток вмінь, навиків та знань працівників, потрібних для успішного виконання роботи, і бути об'єднувальним чинником у досягненні організацією основних стратегічних цілей. А тому стратегія розвитку персоналу має бути тісно пов'язана із стратегією організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з розвитком персоналу, в Україні та за кордоном досліджує багато вчених. Зокрема М. Армстронг, Л. Балабанова, Н. Гавкалова, М. Дороніна, П. Журавльов, В. Колпаків, О. Крушельницька, Є. Маслов, В. Савченко, В. Співак, В. Травін, С. Шекшня, Г. Щокін та ін. Проте загальний процес формування стратегії розвитку персоналу в працях вчених висвітлено недостатньо, що спричиняє необхідність глибокого вивчення цього питання.

Мета дослідження. Сформувані особливості стратегії розвитку персоналу організації, встановити її взаємозв'язок із загальною стратегією організації, визначити основні стратегічні цілі організації та дослідити етапи і способи формування стратегії розвитку персоналу.

Виклад основного матеріалу. Розвиток персоналу – це складова стратегічних цілей організації, яка охоплює сукупність організаційно-економічних заходів, спрямованих на розкриття особистісного і професійного потенціалу працівників та зростання їх здібностей. Необхідними умовами розвитку персоналу є безперервність, періодичність та послідовність. Для ефективного управління персоналом необхідно постійно відстежувати ефективність використання всіх можливостей працівників та їхній потенціал. Треба зауважити, що ефективна реалізація стратегії організації працівниками та готовність їх до процесів розвитку, можлива тільки за умови правильно побудованої системи мотивації.

Стратегічні цілі охоплюють перспективні можливості від розвитку персоналу. Для суспільства безперервний розвиток персоналу у кожній організації приносить безперечну користь, зокрема, відбувається побудова економіки знань, яка для України є одним з головних інструментів інноваційного прогресу та основний шлях до поєднання наявних культурних традицій і наявного гуманітарного потенціалу зі світовими економічними вимогами та актуальними суспільними тенденціями, адже за оцінками Світового банку людський капітал складає 70 % багатства кожної країни. Окрім цього, зростання загальноукраїнського рівня знань безумовно призведе до зростання іміджу України у світі як інтелектуально сильної держави.

Для організації стратегічними цілями є нагромадження бази знань внаслідок зростання знань окремих працівників; збільшення прив'язаності персоналу до організації, оскільки кожен працівник бачить і цінує ті вкладення, які організація зробила для нього і намагається виправдати довіру. І це, своєю чер-